

vate organisationer, som kunne have brug for en mulighed for en frigørelse, som ikke skulle være på de 9 måneder? Jeg vil godt bede ministerne svare på, om det bare var, fordi den stod stille, at man ikke kunne tage nogle af de store frivillige organisationer og Center for Menneskerettigheder, og hvad ved jeg – det ligger jo nu lidt halvvejs ovre hos os selv – f.eks. Flytningshjælpen, Folkekirkens Nødhjælp og en række andre af den slags organisationer. Hvad hvis man skulle finde nogen dér? Hvordan ville det tage sig ud?

Det kunne måske også være godt, hvis der kunne komme en vis rotation mellem dommerne. Der var en landsdommer, der nævnte for mig, at det måske slet ikke ville være så tosset, hvis landsdommere fik lov til en gang imellem at være en tur i byretterne og erfarede deres mangfoldighed for en tid. Det ville nok forudsætte en vis lønudligning mellem dommerne, da det ellers næppe ville kunne lade sig gøre, men det synes jeg også er værd at overveje.

Så kommer det spændende spørgsmål om dommernes biindtægter. Her er der altså stadig væk store mangler i forslaget. For det første synes jeg, man skal diskutere, om de overhovedet skal have biindtægter, altså om der overhovedet skal være indtægter ved siden af. Jeg spurgte i sin tid i Sydafrika – jeg tror, jeg har nævnt det før fra denne talerstol – forfatningskommissionen, om man kunne forestille sig, at deres dommere havde sideindtægter, og dér så de altså på mig, som om jeg havde spurgt om noget meget, meget frækt, og som om jeg havde antydnet, at det ikke var en ordentligt retsstat, de byggede op.

Jeg mener nu nok, at vi har gavn af at have dommere i nævn og råd, og at vi skal beholde dem dér. Men spørgsmålet er, om det er klogt at have dommere på et niveau over byretsdommere, simpelt hen fordi hvis en sag bliver indbragt for retten, så skal det være sådan, at man ikke møder folk, som man ellers enten er på linje med eller er undergivet i andre sammenhænge, hvis det skal gå fair for sig.

Det er i spørgsmålet om de private voldgifter, det grimme ligger. Vi har næsten ikke diskuteret betimeligheden af, at dommerne skal lave det her. I Norge er der en debat om det, og dér har Høyesteretts præsident, Carsten Smith, skrevet om det. Diskussionen optræder også i Center for Menneskerettigheders høringssvar.

Jeg synes, vi bør forholde os til spørgsmålet, om det ikke er et problem, når hele det kæm-

peområde, som det privatøkonomiske område er, undrages domstolens retsskabende funktion, som det sker i øjeblikket.

Og så er der altså problemer med pengene. For os vil det ideelle være, hvis pengene løber lige igennem, hvis de skal have dem, og så de er på almindelig løn, og så ansætter man nogle flere dommere. Og hvorfor ikke?

Hvis man endelig skal sige: Nej, de skal altså have lov til at stikke dem i deres egen lomme, så begriber jeg ikke, at så mange dommere i den grad erklærer, at de ikke er noget særligt. Vi mener i SF, at dommerne er noget særligt. Det er der også andre, der mener, det har dommer Kallehauge ment, og en række andre har også ment det. Det bør i hvert fald være den forbedring, vi får igennem, at vi fastholder, at dommerne er noget særligt, og at de også skal fremstå og synes helt uafhængige, og derfor skal vi i hvert fald have at vide, hvad de får for de dér hverv, så det ikke bare er noget, man nænsomt hvisker til præsidenten, sådan så han lige tyst kan gå med det. Jeg tror faktisk, det er vigtigt, at det kommer klart frem.

Bjørn Elmquist (RV):

Der er måske mange, der vil undre sig over den manglende offentlige interesse omkring et centralt forslag som det her, men det er jo en genfremsættelse. Der var heller ikke i foråret den voldsomme offentlige interesse omkring det, i hvert fald ikke at dømme ud fra fremmødet i salen; men sådan er de ting nu, og det ændrer jo ikke noget ved, at det er et meget principielt spørgsmål, vi drøfter.

Jeg kan også undre mig lidt over, at der er folketingsmedlemmer, som har interesseret sig meget for forslaget, som har fremsat kritik af det, og som så ikke er til stede i salen for at kunne høre, hvad det egentlig er, de har misforstået i forslaget.

Vi taler her om tredelingen af magten. Det står i grundlovens § 3, at vi har den dømmende magt, den udøvende magt og den lovgivende magt. Den danske praktiske udformning eller udførelse af denne tredeling er jo noget gråmeleret, og det passer måske meget godt til vores vejr og til vores folkekarakter. Det er jo ikke så klare skillelinjer, som vi kender det fra f.eks. USA.

Vi har undervejs fra radikal side interesseret os meget for, om man eventuelt skulle lade sig inspirere af den amerikanske model og overføre den til Danmark, og det er jo også i den sam-